

C-147/24. sz. [Safi]ⁱ ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. február 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rechtbank Den Haag (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. február 26.

Felperes:

V

Alperes:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Az alapeljárás tárgya

Az EUMSZ 20. cikk szerint Hollandiában származékos tartózkodási jog alapján való tartózkodásnak az olyan harmadik országbeli állampolgártól történő megtagadása ellen indított kereset, aki egy másik tagállamban már rendelkezik tartózkodási joggal, és aki egy holland állampolgárságú, Hollandiában lakóhellyel rendelkező gyermek szülője.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az EUMSZ 20. cikk értelmezése a származékos tartózkodási jog abban az esetben történő esetleges megadását illetően, ha a tartózkodási jog megtagadása esetén a harmadik országbeli állampolgár nem köteles elhagyni az Unió területét, hanem visszatérhet abba a tagállamba, ahol tartózkodási joggal rendelkezik. Az ebben az esetben a gyermek és e szülő közötti függőségi viszony, a gyermek érdekének, a családi élet tiszteletben tartásának és a szabad mozgáshoz való jog gyermek

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

általi gyakorlása esetleges szükségességének tulajdonítandó jelentőség.
EUMSZ 267. cikk

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

I. Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 20. cikket, hogy nem kizárt, hogy származékos tartózkodási jogot kell biztosítani a harmadik országbeli állampolgár szülőnek a kiskorú gyermeke állampolgársága szerinti tagállamban, amelyben gyermeke tartózkodik anélkül, hogy uniós polgárságból eredő jogait gyakorolta volna, miközben e harmadik országbeli állampolgár szülő egy másik tagállamban tartózkodási joggal rendelkezik?

Amennyiben nem kizárt, hogy származékos tartózkodási jogot kell biztosítani a harmadik országbeli állampolgár szülőnek a kiskorú gyermeke állampolgársága szerinti tagállamban, amelyben gyermeke tartózkodik anélkül, hogy uniós polgárságból eredő jogait gyakorolta volna, miközben e harmadik országbeli állampolgár szülő egy másik tagállamban tartózkodási joggal rendelkezik:

II. Következik-e EUMSZ 20. cikkből, a 2008/115 irányelv 5. cikkének a) és b) pontjára, valamint 6. cikkének (2) bekezdésére figyelemmel, az EUMSZ 20. cikk szerinti származékos tartózkodási jog megadását igazoló függőségi viszony esetén a döntéshozó hatóság arra vonatkozó kötelezettsége, hogy meggyőződjön arról, hogy a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlása a gyermek érdekét szolgálja, és hogy a családi élet folytatható, mielőtt a harmadik országbeli állampolgár szülőt arra köteleznék, hogy haladéktalanul távozzon abba a tagállamba, ahol tartózkodási engedéllyel vagy tartózkodásra jogosító egyéb engedéllyel rendelkeznek, és ezeket a tényezőket figyelembe kell-e venni a származékos tartózkodási jog iránti kérelem elbírálása során?

Az uniós jog és a nemzetközi jog hivatkozott rendelkezései, valamint a Bíróság hivatkozott ítélkezési gyakorlata

A gyermek jogairól szóló egyezmény (kihirdette: 1991. évi LXIV. tv.) 3. cikke

EJEE 8. cikk

EUMSZ 20. cikk

Az Alapjogi Charta 7. és 24. cikke

2008/115/EK irányelv: az 5. és 6. cikk

2022. május 5-i Subdelegación del Gobierno en Toledo kontra XU és QP ítélet (C-451/19 és C-532/19); 2011. március 8-i Zambrano ítélet (C-34/09); 2022. szeptember 7-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog jellege) ítélet (C-624/20); 2023. június 22-i Staatssecretär für Justiz und Sicherheit (Holland kiskorú gyermek thaiföldi anyja) ítélet

(C-459/20); 2011. november 15-i Dereci ítélet (C-256/11); 2021. január 14-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kísérő nélküli kiskorú kiutasítása) ítélet (C-441/19); 2022. november 22-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kiutasítás – Orvosi kannabisz) ítélet (C-69/21); 2021. március 11-i Belgische Staat (Kiskorú szülőjének kiutasítása) ítélet (C-112/20)

A Zambrano ügyre vonatkozó indítvány (C-34/09) és a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Az Unió értékeivel azonosuló személyek) ügyre vonatkozó indítvány (C-646/21)

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

A Vreemdelingenwet 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi törvény) 8. cikke szerint a külföldi személy [uniós] polgárként akkor tartózkodik jogszerűen Hollandiában, ha Hollandiában való tartózkodása valamely, az EUMSZ alapján elfogadott szabályon alapul.

A Vreemdelingencirculaire 2000 (a külföldiek jogállásáról szóló 2000. évi körlevél) B10/2.2. cikke értelmében az ilyen jogszerű tartózkodáshoz valamennyi alábbi feltételnek teljesülnie kell:

- „a. a külföldinek valószínűsíteni kell személyazonosságát és állampolgárságát [...];
- b. a külföldinek holland állampolgársággal rendelkező kiskorú gyermeke van [...];
- c. a külföldi – akár a másik szülővel együtt, akár nem – a kiskorú gyermek gondozásával kapcsolatos tényleges feladatokat lát el; és
- d. a külföldi és a gyermek között függőségi viszony áll fenn, amely folytán a gyermek kénytelen lenne elhagyni az Unió területét, ha a külfölditől megtagadná a tartózkodási jogot.
[...].”

E rendelkezés értelmében azon külföldi személy, aki a gyermeket gondozó szülőként való tartózkodást kérelmez, nem kap tartózkodási engedélyt, amennyiben már rendelkezik tartózkodási joggal egy másik tagállamban.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes marokkói állampolgár; neki és holland-marokkói férjének van egy kiskorú fia, aki holland állampolgársággal rendelkezik. A fiú beszéd- és nyelvi fejlődési zavarral küzd, és különleges iskolába jár. A gyermeket az együtt élő szülők közösen gondozzák. Egészségügyi problémák miatt az apa nem

rendelkezik munkaviszonyból származó jövedelemmel, hanem szociális ellátásban részesül. Mentésítették a munkavégzési kötelezettség alól.

- 2 A felperes 1999 és 2014 között Spanyolországban tartózkodott és ott tartózkodási joggal rendelkezik, amely a spanyol hatóságokhoz intézett, e jog visszavonása iránti kérelme ellenére továbbra is érvényes. 2014 óta érvényes tartózkodási engedély nélkül tartózkodik Hollandiában, és soha nem került kapcsolatba az igazságszolgáltatással.
- 3 A felperes uniós polgár családtagként az EUMSZ 20. cikk szerinti származékos tartózkodási jogot kérelmezett, amelyet az alperes megtagadott. A felperes Hollandiában nem nyújtott be további kérelmet. Az apa és a fiú még soha nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 4 A felperes azt állítja, hogy hivatkozhat az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jogra, mivel a fia tőle függ. E jog alperes általi megtagadásával szemben arra hivatkozik, hogy az EJEE 8. cikke alapján tartózkodási engedélyt kell számára kiállítani.
- 5 Az alperes azzal indokolja az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog megtagadását, hogy a felperes már rendelkezik tartózkodási joggal Spanyolországban. Hivatalból megvizsgálta még, hogy a felperes jogosult-e az EJEE 8. cikke alapján tartózkodási engedélyre. A hollandiai magán- és családi élet fennállására vonatkozó megállapítása ellenére azonban úgy ítélte meg, hogy a holland hatóságok érdeke elsőbbséget élvez a felperes és családja személyes érdekével szemben.
- 6 A tartózkodási engedély ebből következő megtagadása egyben a haladéktalanul Spanyolországba való távozásra kötelezést is jelent. A kiskorú fiú elkísérheti a felperest, és így nem kell elhagynia az Unió egészének területét.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

a) A származékos tartózkodási jog sajátosságai

- 7 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság 2022. május 5-i XU és QP ítéletéből (C-451/19 és C-532/19) azt a következtetést vonja le, hogy az EUMSZ 20. cikk szerinti származékos tartózkodási jog biztosítása nemcsak egészen különleges helyzet és függőségi viszony fennállását feltételezi, hanem azt is, hogy e jog biztosítása csak akkor jöhet szóba, ha a másodlagos uniós jogból vagy a nemzeti jogból nem vezethető le tartózkodási jog (amint az a felperes esetében megállapítható). A származékos tartózkodási jog ugyanis szubszidiárius jellegű.

- 8 Származékos tartózkodási jogot Hollandiában akkor biztosítanak, ha függőségi viszony áll fenn a harmadik országbeli állampolgár szülő és a holland gyermek között, aki Hollandiában lakik és (még) nem gyakorolta a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát. Az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog megtagadása esetén az alperes a vonatkozó kérelmet hivatalból még megvizsgálja az EJEE 8. cikke alapján, a másodlagos uniós jog vagy a nemzeti jog alapján azonban nem. A bíróság általában nem vizsgálja hivatalból, hogy egy másik rendelkezés alapján megadható-e a tartózkodási jog.
- 9 A kérdést előterjesztő bíróság véleménye szerint az EJEE 8. cikke és az EUMSZ 20. cikk alapvetően eltérő értékelést igényel. Az első esetben az állam mérlegelheti egymással szemben a kérelmező egyéni érdekét (családi élet) és az állam érdekét, és e tekintetben bizonyos mérlegelési mozgástérrel rendelkezik. Így figyelembe vehetők olyan tényezők, mint a családi élet más helyen történő kialakításának esetleges objektív akadályai és a gyermek érdeke. Az EUMSZ 20. cikk azonban nem mérlegeli a két érdeket. Kizárólag a gyermek és a harmadik országbeli állampolgár szülő közötti függőség mértéke bír jelentőséggel.
- 10 Az alperes az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jogot a Bíróság ítélezési gyakorlatának általa képviselt azon értelmezése alapján tagadta meg, amely szerint a származékos tartózkodási jog csak akkor adható meg, ha a harmadik országbeli állampolgár szülő és uniós polgár gyermeke között függőségi viszony áll fenn, aminek folytán a szülő tartózkodási jogának hiányában a gyermek arra kényszerülne, hogy elhagyja az Unió egészének területét.
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a felperes EUMSZ 20. cikk szerinti kérelmének vizsgálata során elegendő-e a Bíróság ítélezési gyakorlatából levezethető elvek alkalmazása. Különösen azt a kérdést veti fel, hogy a felperes spanyolországi tartózkodási joga azt jelenti-e, hogy gyermeke érdekének értékelése céljából csak azt kell megállapítani, hogy a gyermeket uniós polgárként megillető jogok biztosítottak, mivel nem köteles elhagyni az Unió területét.
- 12 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság azt az álláspontot képviseli, hogy a 2022. szeptember 7-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Az EUMSZ 20. cikk szerinti tartózkodási jog jellege) ítéletnek (C-624/20) megfelelően a szülők és a gyermek közötti függőségi viszony értékelése során a gyermek érdekében az összes körülményt figyelembe kell venni. Ezek között szerepel a harmadik országbeli állampolgár szülő és az uniós polgár másik szülő állandó jelleggel történő együttélése, valamint a mindkét szülővel való személyes és közvetlen kapcsolat fennállása. Ezek a feltételek a jelen ügyben teljesülnek. Az alperes azonban az elutasítás során nem vizsgálta sem a gyermek érdekét, sem a függőségi viszony fennállását vagy a családi életre gyakorolt hatásokat.
- 13 A Bíróság Subdelegación del Gobierno en Toledo ügyben hozott ítélete (C-451/19 és C-532/19) szerint az uniós polgár és a harmadik országbeli állampolgár közötti családi kapcsolat önmagában nem elegendő a származékos tartózkodási jog

megadásához. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ebből arra lehet következtetni, hogy a Bíróság egy bizonyos függőségi viszonyt követel meg.

- 14 A kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a felperes és gyermeke közötti függőségi viszony kellően szoros az EUMSZ 20. cikk szerinti származékos tartózkodási joghoz. E tartózkodási jog hiányában a gyermek arra kényszerülne, hogy elkísérje a felperest. Ugyanakkor a gyermek az apjával is függőségi viszonyban van.
- 15 Amennyiben egy uniós polgár gyermek az Unió területének elhagyására kényszerül, megfosztják uniós jogainak tényleges gyakorlásától. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság ítélkezési gyakorlatából azt a következtetést vonja le, hogy éppen a gyermek jogai igazolják a származékos tartózkodási jog megadását. Az EUMSZ 20. cikkből eredő e jog nem a harmadik országbeli állampolgár szülő személyes joga, hanem az e szülőtől függő kiskorú gyermek uniós polgárságából eredő származékos jog.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a Bíróságnak az EUMSZ 20. cikke és az Unió területének elhagyására való kötelezettségre vonatkozó ítélkezési gyakorlata teljes mértékben alkalmazandó-e, ha a harmadik országbeli állampolgár szülő tartózkodási joggal rendelkezik egy másik tagállamban, mint amelynek a gyermek állampolgára és amelyben tartózkodik.

b) A függőségi viszony értékelése

- 17 A Bíróság szerint a függőségi viszony értékelése során minden körülményt figyelembe kell venni, így például az életkort és az érzelmi fejlődést, valamint a gyermek érdekét. A 2023. június 22-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Holland kiskorú gyermek thaiföldi anyja) ítélet (C-459/20) szerint a gyermek érdekére nem a kérelem elutasítása érdekében lehet hivatkozni, hanem épp ellenkezőleg, az e gyermeket az Unió területének elhagyására kötelező határozat meghozatalának megakadályozása érdekében.
- 18 Úgy tűnik, hogy az Európai Bizottság ebből az ítéletből azt a következtetést vonja le, hogy a származékos tartózkodási jog iránti kérelem értékelése során azonban a gyermek érdeke nem lehet a lényeges megfontolás.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság arról kérdezi a Bíróságot, hogy a hatóságoknak a függőségi viszony értékelése során kizárólag a gyermek érdekét, valamint a magánélet és a családi kapcsolatok tiszteletben tartását kell-e figyelembe venniük, vagy e szempontokat az értékelés során összességükben kell figyelembe venni, és azoknak a döntéshozatal során lényeges megfontolásnak kell minősülniük.
- 20 A Bíróság eddig csak annak értelmezése keretében említette a gyermek érdekét, hogy a függőségi viszony szorosságának értékelése során mely körülményeket kell figyelembe venni. Ez nem jelenti szükségképpen azt, hogy a gyermek érdeke ezen túlmenően már nem bír jelentőséggel. A korábbi ügyekben ugyanis az

elvégzendő értékelés középpontjában a függőségi viszony értékelése állt. Ha a származékos tartózkodási jog megadása iránti kérelem értékelése keretében a gyermek lakóhelye és állampolgársága szerinti tagállam elhagyásának – a függőségi viszony miatt fennálló – szükségessége is jelentőséggel bír, és ezért további alaposabb vizsgálatot igényel, úgy e vizsgálat során figyelembe kell venni a gyermek érdekét.

- 21 Az e kérdésekre adandó válasz nem vezethető le a Bíróság ítélkezési gyakorlatából. A jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetet a Bíróságnak még nem kellett elbírálnia. A kérdést előterjesztő bíróság számára egyértelmű, hogy az olyan esetekben, amelyekben a harmadik országbeli állampolgár szülő számára nem ismerték el az Unióban való tartózkodás jogát, mivel nem állt fenn függőségi viszony, a gyermek érdeke csak egy releváns tényezőt jelentett e kapcsolat szorosságának értékelése során. Ha azonban a függőségi viszony fennállásának értékelése nem tekinthető azon kérdés átfogó értékelésének, hogy származékos tartózkodási jogot kell-e biztosítani, felmerül a kérdés, hogy a határozathozatalra hatáskörrel rendelkező hatóságnak a származékos tartózkodási jog megadása iránti kérelem végleges elbírálása során hogyan kell figyelembe vennie a gyermek érdekét.

c) A szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának szükségessége

- 22 A felperes és a gyermek közötti függőségi viszony olyan jellegű, hogy ha a felperes számára nem biztosítanak tartózkodási jogot, a gyermeknek követnie kell a felperest és el kell hagynia Hollandia területét, az Unió területét azonban nem. A gyermek tehát kényszerül, hogy gyakorolja a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát.
- 23 A Subdelegación del Gobierno en Toledo ítéletben a Bíróság kimondta, hogy egy nemzetközi jogi elvvel ellentétes az, hogy egy tagállam megtagadja saját állampolgáraitól azt a jogot, hogy a területére belépjenek és ott tartózkodjanak. A tagállam tehát nem kötelezheti az állampolgárát a területének elhagyására. A jelen ügyben azonban ezt a függőségi viszony lehetővé teszi.
- 24 A származékos tartózkodási jog nem a harmadik országbeli állampolgár szülő személyes joga, hanem az e szülőtől függő kiskorú gyermek uniós polgárságából eredő származékos jog. A kérdést előterjesztő bíróság szerint éppen a gyermek jogai határozzák meg, hogy szülőjének tartózkodási jogot kell-e biztosítani.
- 25 Ha a Bíróság úgy értelmezi az EUMSZ 20. cikket, hogy a jelen esetben a felperes számára nem kell származékos tartózkodási jogot biztosítani Hollandiában, ez azt jelentené, hogy az uniós polgár gyermek a függőségi viszony miatt a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának gyakorlására kényszerülne.
- 26 Az EUMSZ 20. cikk értelme és célja az, hogy a gyermek megőrizze uniós polgárként fennálló jogait. A jelen esetben a gyermeknek gyakorolnia kell a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát annak érdekében, hogy mindkét

szülőjével fenntartsa a személyes kapcsolatot. A kérdést előterjesztő bíróság szerint egy jog lényegét az jelenti, hogy az érintettnek az is szabadságában áll, hogy e jogot ne gyakorolja. Ez a szabadság megszűnik, ha a gyermeknek a függőségi viszony miatt követnie kell az anyját Spanyolországba.

- 27 A kérdés az, hogy igazolható-e a kiskorú uniós polgár e kötelezettsége, ha csak azt értékelik, hogy a gyermek az Unió területén maradhat-e. Nem kerül sor a kiskorú uniós polgár érdekének, valamint annak további vizsgálatára, hogy az érdekének megfelel-e a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának gyakorlása.
- 28 A gyermeknek érdekében állhat, hogy éppen abban a tagállamban maradjon, amelynek állampolgára. A gyermek ezen érdekét nem veszik figyelembe, ha csak azt kell vizsgálni, hogy a származékos tartózkodási jog megtagadása azt jelenti-e, hogy az uniós polgár gyermeknek az Unió egészének területét el kell hagynia. Felmerül tehát a kérdés, hogy el lehet-e tekinteni a gyermek érdekének további vizsgálatától, mivel az uniós polgárságból eredő jogainak fenntartása igazolja, hogy szülője számára származékos tartózkodási jogot biztosítsanak.
- 29 A Chartának megfelelően minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, és tiszteletben kell tartani a családi élethez való jogot. E családi élet csak a függőségi viszony szorosságának értékelése során játszik szerepet. Ha a származékos tartózkodási jogot megtagadják azzal az indokkal, hogy a harmadik országbeli állampolgár szülő nem köteles elhagyni az Unió területét, nem kerül sor annak alaposabb vizsgálatára, hogy ez milyen következményekkel jár a családi életre nézve. Így a jelen esetben a család egységének megőrzése érdekében a házastársnak is Spanyolországba kellene távoznia.
- 30 A származékos tartózkodási jog megtagadása során az alperes nem vizsgálta, hogy milyen lehetőségei vannak a családnak a családi élet Spanyolországban történő folytatására. A felperes előadása szerint az apa nem felel meg a Spanyolországban való huzamos tartózkodás feltételeinek. A gyermeknek tehát el kell döntenie, hogy melyik szülőnél kíván maradni. Ez nem követelhető meg egy gyermektől, és valószínűleg nem szolgálja az érdekét. Ezenkívül az eltartotti viszony nemcsak a harmadik országbeli állampolgár szülő, hanem az uniós polgár szülő vonatkozásában is fennáll.
- 31 Az alperes ezt a körülményt ugyan megvizsgálta az EJEE 8. cikke szerinti értékelés során, azonban ott nagyobb jelentőséget tulajdonított az állam általános érdekének. A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy ebben az összefüggésben a felperesnek kell hivatkoznia az érdekeire és bizonyítania azokat, és azt kívánja megtudni, hogy egy, a jelen esethez hasonló esetben az alperest szélesebb körű vizsgálati kötelezettség terheli-e.

d) A gyermek érdekének súlya

- 32 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a gyermek érdeke többet foglal magában, mint az uniós polgárságból eredő jogokkal való rendelkezést és azok fenntartását. A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság ítélkezési gyakorlatából (a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Az Unió értékeivel azonosuló személyek] ügyre vonatkozó indítvány [C-646/21], valamint a Belgische Staat [Kiskorú szülőjének kiutasítása] ítélet [C-112/20] és a Belgische Staat [Kiskorú házaspár menekült] ítélet [C-230/21]) azt a következtetést vonja le, hogy még ha nem is a kiskorú a kérelmező, az eljárás kimenete következményekkel jár rá nézve, úgy a gyermek érdekét ebben az eljárásban a kérelem vizsgálata során figyelembe kell venni.
- 33 A Bíróság már kimondta, hogy a gyermek érdekére hivatkozni lehet a gyermeket az Unió egésze területének elhagyására kötelező határozat meghozatalának megakadályozása érdekében. Nincs azonban arra az esetre vonatkozó ítélkezési gyakorlat, ha a gyermeknek csak a saját tagállamának területét kell elhagynia. A kérdést előterjesztő bíróság nem feltételezi automatikusan azt, hogy a Bíróság álláspontja szerint a gyermek érdekének és a családi élet tiszteletben tartásának nincs jelentősége, ha a gyermeknek a szülője tartózkodási jogának megtagadása esetén nem kell elhagynia az Unió területét, hanem a szülőjét egy másik tagállamba kell követnie.
- 34 A kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy milyen jelentőséggel bírhatnak a Charta 7. és 24. cikkéből eredő alapvető jogok egy, a jelen ügyben fennállóhoz hasonló helyzetben, és e tekintetben Sharpston főtanácsnok C-34/09. sz. Zambrano ügyre vonatkozó indítványára hivatkozik. Ott az szerepel, hogy a szabad mozgáshoz való jog gyakorlása az alapvető jogok védelmének körébe tartozik.
- 35 Amennyiben a származékos tartózkodási jog értékelése során elegendő azt megállapítani, hogy a kérelmező nem köteles elhagyni az Unió területét, a gyermek érdeke az uniós polgárságból eredő jogai tiszteletben tartásának megállapítására korlátozódik. Felmerül a kérdés, hogy ez az uniós polgárság konkrétan érintett területén elfogadható-e.
- 36 A Charta 24. cikke (2) bekezdésének megfelelően a gyermekkel kapcsolatos tevékenységek során a gyermek érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie. A gyermek érdekének védelmét az Unió egy általános céljának kell tekinteni. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy az uniós jog nem írja elő kifejezetten, hogy a döntést hozó hatóságnak minden egyes konkrét idegenrendészeti jogi eljárásban meg kell állapítania a gyermek érdekét.
- 37 Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága általános észrevételeiben részletesen kifejtette, hogy meg kell állapítani a gyermek érdekét, valamint, hogy ezt hogyan kell megtenni. Ha a gyermek érdekét megállapították, azt mérlegelni kell. A Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Kísérő nélküli kiskorú kiutasítása)

ítéletében (C-441/19) a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a kiskorúval kapcsolatos eljárásban minden tevékenység során a gyermek érdeke az elsődleges szempont, ebben az ítéletben azonban ezen túlmenően nem nyilatkozott arról, hogy annak milyen súlyt kell tulajdonítani.

- 38 E kérdéssel kapcsolatban további útmutatást kértek a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Az Unió értékeivel azonosuló személyek) ügyben (C-646/21). Az erre az ügyre vonatkozó indítványban a főtanácsnok az 54., 56., 58., 60. és 61. pontban szereplő okfejtést követően a Bíróság előtt kifejtette azon álláspontját, amely szerint az uniós joggal összeegyeztethetetlen az, ha a nemzetközi védelem iránti kérelem érdemi elbírálása során nem veszik elsődleges szempontként figyelembe a gyermek érdekét, vagy anélkül mérlegelik a gyermek érdekét, hogy minden egyes eljárásban előzetesen megállapítsanak, hogy mi a gyermek érdeke. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a C-646/21. sz. ügyben előterjesztett kérdésre adandó válasz az EUMSZ 20. cikk további értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szempontjából is releváns.
- 39 Nehezen érthető, hogy valamely tagállamnak a gyermek jogairól szóló egyezményből és a Chartából eredő jogi kötelezettségei miatt ne lennének alkalmazhatóak, vagy lennének csupán szűkebb körben alkalmazhatóak egy, az EUMSZ 20. cikke szerinti származékos tartózkodási jog iránti kérelem vizsgálata során. Ha a Bíróság úgy értelmezi ezt a cikket, hogy csak a kiskorú fiú uniós polgárságból eredő jogainak védelme releváns, és így kizárt, hogy a felperest az EUMSZ 20. cikkből eredő származékos tartózkodási jog illesse meg, a felperes kiskorú gyermekének érdekét nem vizsgálják tovább. Az alperes ebben az esetben nem tud eleget tenni a Szerződésből és az uniós jogból eredő azon kötelezettségének, hogy minden tevékenységében, így a felperes kérelméről való határozathozatal során is teljes mértékben figyelembe vegye a gyermek érdekét.
- 40 Még ha az EUMSZ 20. cikk értelme és célja az uniós polgár polgári jogainak védelme is, a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint ez nem jelentheti azt, hogy a gyermek tágabb érdekét – így az ahhoz fűződő érdekét, hogy a saját tagállamában maradhasson és ne kelljen elszakadnia a harmadik országbeli állampolgár szülőjétől – nem vizsgálják tovább és nem veszik figyelembe a származékos tartózkodási jog iránti kérelem értékelése során.

e) A családi élet tiszteletben tartása

- 41 A Dereci ítéletben (C-256/11) a Bíróság kimondta, hogy a családi élet tiszteletben tartásához való jog nem tartozik az uniós polgári jogállással összefüggő jogok lényegéhez, és ez a jog önmagában nem elegendő ahhoz, hogy egy olyan uniós polgár helyzetét, aki nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, az uniós jog hatálya alá vonja.
- 42 A jelen ügyben a családi élet a függőségi viszony értékelése szempontjából releváns tényező. Ha a felperes ki van zárva a származékos tartózkodási jogból, a

családi életnek nincs jelentősége annak értékelése során, hogy biztosítani kell-e ezt a jogot.

- 43 A származékos tartózkodási jog célja a harmadik országbeli állampolgárral függőségi viszonyban álló uniós polgárnak az uniós polgárságból eredő jogai tényleges élvezetének védelme. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez nemcsak a szabad mozgáshoz való jogra, hanem a Chartára is kiterjed. Ezért felmerül a kérdés, hogy igazolható-e az, hogy annak értékelése során, hogy kell-e a felperes számára származékos tartózkodási jogot biztosítani, a gyermek családi életének a legcsekélyebb jelentőséget sem tulajdonítják. Az alperes a döntéshozatal során teljes mértékben figyelmen kívül hagyta ezt a családi életet.

f) A 2008/115 irányelv átültetése

- 44 A származékos tartózkodási jog megtagadása azt feltételezi, hogy a felperes nem, vagy már nem jogszerűen tartózkodik azon tagállam területén, amelyben a kérelmet benyújtotta. A tagállamnak ebben az esetben a 2008/115 irányelv alapján kiutasítási határozatot kell hoznia, és adott esetben el kell rendelnie, hogy a harmadik országbeli állampolgár haladéktalanul térjen vissza abba a tagállamba, amelyben tartózkodási joggal rendelkezik.
- 45 Főszabály szerint a 2008/115 irányelv csak a tagállamokból való távozást szabályozza, a tagállamokba való befogadást azonban nem. A származékos tartózkodási jog megtagadásával azonban a jogellenes tartózkodást is megállapítják, és így – főszabály szerint – ezen irányelvnek megfelelően Hollandia területének elhagyására vonatkozó kötelezettséget is előírnak. A 2008/115 irányelv 5. cikke értelmében a tagállamok ezen irányelv végrehajtása során megfelelő figyelmet fordítanak többek között a gyermek érdekére és a családi életre.
- 46 A Bíróság a gyermek érdekének (lásd: 2021. január 14-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Kísérő nélküli kiskorú kiutasítása] ítélet, C-441/19, 43–47., 51. és 60. pont) és a családi életnek (lásd: 2022. november 22-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Kiutasítás – Orvosi kannabisz] ítélet, C-69/21, 88–91. pont) a kiutasítási határozat meghozatala *előtt* történő figyelembevételére vonatkozó kötelezettségről már állást foglalt. A kérdést előterjesztő bíróság annak tisztázását kéri a Bíróságtól, hogy e kötelezettség jelentősége és terjedelme azonos-e akkor, ha nem hoznak kiutasítási határozatot, a jogellenes tartózkodásnak azonban véget vetnek azáltal, hogy arra kötelezik a harmadik országbeli állampolgárt, hogy haladéktalanul egy másik tagállam területére távozzon.
- 47 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bíróság fent hivatkozott ítélezési gyakorlatából az következik, hogy a származékos tartózkodási jog megadása iránti kérelem vizsgálata során az alperes számára egyértelműnek kell lennie, hogy a 2008/115 irányelvből eredő kötelezettségének tesz eleget, és ennél fogva figyelembe kell vennie a gyermek érdekét és a családi életet, valamint a

megtagadás következményeit. A kérdést előterjesztő bíróság a 2008/115 irányelvből eredő kötelezettségek és az EUMSZ 20. cikk szerinti kérelem értékelése közötti kapcsolatról kérdezi a Bíróságot.

- 48 A jelen ügyben az alperes nem vizsgálta részletesen az elutasítás következményeit vagy azt a kérdést, hogy a család megfelel-e a Spanyolországban való huzamos tartózkodás feltételeinek. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a jelen esetben fennállóhoz hasonló helyzetben arra vonatkozó kötelezettség áll-e fenn, hogy a spanyol hatóságoknál tájékozódjanak a családi élet spanyolországi folytatásának lehetőségéről.
- 49 A Charta 7. és 24. cikkében biztosított jogok a Bíróság értelmezése szerint nem abszolút jellegűek. A kérdést előterjesztő bíróság azonban nem azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a gyermek érdeke és a családi élet Hollandiában arra vonatkozó kötelezettséget eredményez-e, hogy a felperes számára származékos tartózkodási jogot kell biztosítani. Csupán azon rendelkezések részletesebb értelmezését kéri, amelyek az alperest, hogy a felperes Spanyolországba való távozásának elrendelésére kötelezik, valamint arra keresi a választ, hogy a Spanyolországba való kényszerű távozásnak a családi kapcsolatokra gyakorolt következményei releváns tényezőt jelentenek-e annak értékelése során, hogy a felperes számára származékos tartózkodási jogot kell-e biztosítani, és ha igen, ez az alperest terhelő vizsgálati kötelezettséget von-e maga után.
- 50 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá lényegében arra vár választ, hogy a 2008/115 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében és 5. cikkében előírt kötelezettségek a harmadik országbeli állampolgár szülő által benyújtott, származékos tartózkodási jog iránti kérelem vizsgálata során hasonló vizsgálati kötelezettséget eredményeznek-e a hatóságok számára.
- 51 A fentiek tisztázása szükséges ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az alapügyet el tudja bírálni.